

EK – YAPIM EKLERİ

Sözcüklerin sonuna ulanarak (eklenerek) yeni sözcükler türeten veya sözcüklerin cümle içinde görev almasını sağlayan ses birlikleridir.(köklere eklenen parçalardır.)

A)YAPIM EKLERİ

Eklendiği sözcüğün anlamını ya da türünü değiştirerek yeni sözcükler oluşturan eklerdir. Yapım eki alan sözcüğe **türemiş** sözcük denir. Kelimenin bir yapım eki almış yapısına **gövde** adı verilir.

a)İsimden isim yapan ekler:

- lık: yaz-lık, gençlik, tuz-luk, güzel-lik...
- sız: yol-suz, iş-siz, ses-siz, para-sız...
- ce:Türk-çe,kolay-ca,kadın-ca,ben-ce...
- ci:demir-ci,şaka-cı,Türk-çü...
- lı:akıl-lı,kir-li,tuz-lu...
- deş:öz-deş,çağ-daş,vatan-daş...
- cil:ev-cil,ben-cil...

b)Eylemden ad yapan ekler:

- ge:dalga,süpürge...
- gen:çekingen,atılgan,ısrırgan...
- geç:süzgeç,utangaç...
- gi:silgi,bilgi,svgi,görgü...
- gin:yaygın,keskin,bitkin...
- giç:bilgiç,dalgıç...
- im:ekim,geçim,içim...
- ucu:tutucu,yapıcı
- it:geçit,umut,kesit...

c)Addan eylem yapan ekler:

- el:düzel-,daral-,incel-...
- ar:sarar-,morar-...
- len:evlen-,süslen-,sulan-...
- leş:iyileş-,beyazlaş-...
- imse:benimse-,küçümse-...
- a:yaşa-

ç)Eylemden eylem yapan ekler:

- il:veril-,dikil-..
- in:görün-,giyin-,sevin-...
- uş:buluş-,tartış-,bakış-...
- it:yürüt-,taşıt-...
- ir:geçir-,yatır-,pişir-...
- dir:yaptır-,bindir-...

ALİŞTIRMA

*Aşağıdaki kelimelerin eklerini bularak hangi yapım ekine girdiğini yazınız.

	YAPIM EKİ	EK TÜRÜ
insanlık	lık	i-i-y-e
köylü		
giyin		
süsle		
gezmek		
yürüt		
okçu		
daral		
bölme		
uçur		
sergi		
gıcırtı		
sarar		
dertleş		
yazdır		
yaşa		
parasız		
alış		
yıkan		
sürü		
haberleş		
sürü		

ETKİNLİK

*Aşağıdaki kelimeleri ek ve köklerine ayırınız.

yolculuk :

yararsız:

suskunluk:

tatlandırıcı:

yorumsuz:

öğretmenlik:

sevgisizlik:

öyküleyici:

gezdirmek:

dengeşizlik:

izleyici:

önemli:

*Aşağıdaki ekleri uygun kelimelere getirerek hangi tür yapım eki olduğunu belirleyiniz.

-la -suz -gın -dir -çi -gi -it

kır : /

su: /

gez: /

iş: /

yol: /

sil: /

yak: /

TEST

1. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisi farklı bir yapım eki almıştır?

- A) Satıcıya ilgi göstermedi.
- B) O görücü usulüyle evlenmiş.
- C) Dikkat et, kırıcı oluyorsun.
- D) Yolcu henüz gelmedi.

2. Aşağıdaki kelimelerin hangisi birden çok yapım eki almıştır?

- A) imzalandı B) zorluk C) aralık D) toprakladı

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde türemiş sözcük kullanılmamıştır?

- A) Bazı çiçekler tıpta da kullanılır.
- B) Derslerini her gün keyifle çalışır.
- C) Bu yapıt sizin de ilginizi çeker.
- D) Bahçemizde bir eğlence düzenledik.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde isim kökünden türemiş bir sözcük vardır?

- A) Onun yapısında içinden geldiği gibi davranmak var.
- B) Ders notları geçici hevesler yüzünden düştü.
- C) Eski güzel günleri mutlulukla düşünüyordu.
- D) Geçit vermez dağların arasında kalakalmıştık.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisindeki tırnak içindeki sözcük isimden türemiş bir eylemdir?

- A) Bütün olup biteni "anlattı."
- B) Artık geleceğini daha çok "önemsiyor."
- C) Günün birinde mutlaka "görüreceğiz."
- D) Çocuklara "renkli" şekerler almıştı.

6. 'seçim, saygı, bakıcı, bankacı' bu sözcüklerden hangisi diğerlerinden farklı bir kökten türemiştir?

- A) seçim B) saygı C) bakıcı D) bankacı

7. Yapım eki almış sözcüklere türemiş sözcük veya gövde denir. Aşağıdaki sözcüklerden hangisi gövdedir?

- A) selamlaştı B) koşuyor C) sustum D) gitmişsiniz

8. Aşağıdaki sözcüklerden hangisi fiilden türemiş bir isimdir?

- A) sözlü B) durak C) sanatçı D) dertsiz